

ÚVODEM

V posledním roce 2. tisíciletí n. l. se do rukou odborné veřejnosti dostává první číslo nového sborníku *Archaeologia mediaevalis Moravia et Silesiana*. Ten si klade do vínku prohlubovat naše poznatky o středověku – věku středním mezi starověkem a novověkem –, časově vyplňujícím právě dobu 2. poloviny prvního tisíciletí a 1. poloviny druhého tisíciletí naší éry, dobu, kdy byly pokládány základy moderní evropské civilizace.

Naše nová řada by do budoucna měla být zaměřena k prezentaci základních poznatků a výsledků, kterých dosáhla moravská a slezská archeologie, a to zejména směrem k zahraničí. Ve sbornících chceme nabídnout určité souhrny dosaženého stupně bádání na bázi chronologické po jednotlivých časových úsecích, ve smyslu tematickém se zaměřením na středověké hmotné památky, kulturu každodenního života, sídlištní typy, hospodářství i duchovní sféru; publikační prostor chceme otevřít i pro dobré práce začínajících badatelů a studentů.

Můžeme snad pokládat přímo za symbolické, že první svazek sborníku *Archaeologia mediaevalis Moravia et Silesiana* je věnován z velké části právě Pohansku u Břeclavi a čtyřiceti letům systematických archeologických výzkumů na této prvořadě moravské lokalitě období 6.–10. století a centru z doby Velké Moravy. Celkem je zde v prvním bloku otištěno 9 příspěvků úzce vázaných na samotné Pohansko u Břeclavi, na jeho nejbližší zázemí a na spolupráci archeologů s různými přírodovědnými obory při jeho výzkumu. Především zde musíme zdůraznit také roli, kterou tato lokalita sehrává při výuce nové badatelské generace, a to nejen archeologické. Bilance posledních deseti let to ukazuje zcela zřetelně, a to právě v rámci velmi perspektivního a přínosného interdisciplinárního bádání. Dokládá to 8 diplomních prací a jedna doktorská disertace na Přírodovědecké fakultě Masarykovy univerzity v Brně, 2 diplomní práce a jedna disertace na FF MU a 2 diplomní práce na VUT v Brně. Ve druhém bloku je pak zařazeno dalších osm článků spojených s tematikou slovanského osídlení Čech, Moravy a Slovenska. Většina ve sborníku otištěných prací byla prezentována na konferenci „50 let archeologických výzkumů Masarykovy univerzity na Znojemsku a čtyřicet let od zahájení výzkumu slovanského hradiska Břeclav-Pohansko“, konané ve dnech 31. V.–4. VI. 1999 v Kravsku u Znojma a na Pohansku.

Od předcházejícího symposia „Slované 6.–10. století“, které se konalo 18.–21. IX. 1978 jako určitá bilance prvních dvou desetiletí výzkumu lokality, uplynulo k zasedání z 3.–4. VI. 1999 na Pohansku dalších více než dvacet let. Ty přinesly řadu nových poznatků a zároveň nás postavily před zcela odlišné problémy spojené nejen s odbornými záležitostmi vedení výzkumu, jeho zpracování a prezentace, ale také rázu organizačního i zajištění finančního. Břeclavského symposia se v roce 1978 ještě zúčastnil jak zakladatel výzkumu slovanského Pohanska univ. prof. PhDr. František Kalousek, tak i jeho následovníci univ. prof. PhDr. B. Dostál, DrSc., a PhDr. Jana Vignatiová, KSc., kteří se o výzkum Pohanska u Břeclavi a povědomí o jeho významu mezi odbornou i laickou veřejností zasloužili nejvyšší mírou. Dnes již nejsou mezi námi, a tak jim vzděme dík za jejich podíl na výzkumu Pohanska u Břeclavi alespoň tímto sborníkem.

Zdeněk Měřinský

